

Keletas taisyklių tėvams, kaip bendrauti su paaugliu

Kaip elgtis su paaugliu – kaip su suaugusiuoju ar kaip su vaiku? Tokia dilema dažnai iškyla paauglių tėvams. Kai kurie tėvai paauglį laiko suaugusiu ir suteikia jam neribotą laisvę. Kiti tėvai ignoruoja brešančio vaiko pokyčius ir toliau elgiasi kaip su vaiku. Tačiau paauglio statusas ypatingas. Jis nėra mažas suaugusysis, tačiau jau ne vaikas. Gaila, kad šis brendimo virsmas sukelia paauglių tėvams ne smalsumą, o rūpesčių ir problemų.

❖ Svarbu su paaugliu kalbėtis

Trylikametis paauglys su tėvais praleidžia dvigubai mažiau laiko negu vaikas iki dešimties metų. Paauglys grįžęs namo iškart užsidaro savo kambaryje. Vienas jis jaučiasi geriau negu su broliu, mama ar močiute. Didžiausias nesusipratimas įvyksta tuomet, kai tėvai vaiko uždarumą supranta kaip sąmoningą atsiribojimą ir atsilygina tuo pačiu – liaujasi bendrauti ar net išsižeidžia. Vaikas greitai pasijunta vienišas ir apleistas, net jei būtent jis pirmas užtrenkė kambario duris. Paklauskite vaiko, kaip praėjo jo diena, pasidomėkite apie jo mėgstamą muziką, ką jis veikė su draugais. Tiesa, pokalbis neturi būti nukreiptas tik į vieną pusę – nepamirškite papasakoti ir apie save.

❖ Suteikite vaikui laisvės ir padėkite pasirinkti

Kai kurie tėvai mano, jog protingiausia palikti paauglį savo valiai: „nori laisvės – imk, turėk“. Tokia netikėta laisvė vaikams sukelia daugiau problemų negu naudos. Nors paauglys kartais atrodo irzlus ir piktas, atsiskykęs ir abejingas aplinkiniam pasauliui, jam reikalingas bendravimas su tėvais ir jų vadovavimas. Geriausia yra pusiausvyra. Tėvai turi dalyvauti vaiko gyvenime, tačiau neperlenkti lazdos kišdamiesi. Jie turi likti vaiko gyvenime, net jei šis, atrodytų, kad juos ignoruoja. Nors keturiolikmetis eksperimentuoja su tėvo mašinos rakteliais ir pirmais seksualiniais santykiais, tačiau tėvų taisyklės turi būti tokios – iš šalies stebėti ir laiku įsikišus parodyti, jog gyvenime daug kas yra galima, tačiau egzistuoja taisyklės, kurių verta paisyti.

❖ Nepriklausomybė ir priklausymas

Vaikų atsiskyrimas nuo tėvų yra natūralus procesas tiek gyvūnų, tiek žmonių pasaulyje. Tik žmogaus vaikui šiuo laikotarpiu reikia ypatingo dėmesio ir pagalbos, kurio tėvai lyg tyčia pagaili. Paaugliui vis dar reikia nuorodų, kaip elgtis, kaip suprasti gyvenimo reiškinius, o svarbiausia – jaustis saugiai, žinoti, kad tėvai visada yra šalia ir padės, jei tik pagalbos prireiks. Paaugliui tiesioginiai nurodymai nereikalingi, tačiau ryšys su tėvais praturtina paauglius ir intelektualiai, ir emociškai. Šeimos santykiai ir paauglystėje išlieka vienas iš efektyviausių vertybių ugdymo, mokslo sėkmės veiksnių, pasitikėjimo bendraujant su bendraamžiais šaltinis. Tėvų atsiribojimą, ryšio nutraukimą paauglys išgyvena skausmingai. Tokių vaikų yra nemažai. Jie yra labai savarankiški ir... labai nelaimingi. Jiems trūksta ryšio, pilnatvės, priklausymo jausmo. Nepriklausomybė be vadovavimo, patarimo, kaip ja naudotis, paaugliui yra bevertė. Paaugliai pripažįsta, jog šeima nėra svarbiausias dalykas jų gyvenime – jos vietą užima buvimas su bendraamžiais. Paaugliams reikalingas suaugusiųjų dėmesys ir lyderystė, jų pagarba ir nuorodos, kaip prisitaikyti suaugusiųjų pasaulyje.

❖ Domėkitės jo interesais

Net jei jūsų nedomina fotografija, fantastiniai kino filmai, alpinizmas ar koks kitas jūsų vaiko dievinamas pomėgis, pasistenkite apie jį sužinoti daugiau. Visada rodykite dėmesį paauglio interesams. Be to, kodėl gi neišmėginus naujos veiklos? Juk fotografavimo įgūdžiai bus naudingi taip pat ir jums. Patartina bent kartą per mėnesį skirti laiko veiklai, kurią mėgsta jūsų vaikas.

❖ Žiūrėkite vaiko mėgstamiausius filmus

Paaugliams skirti filmai galbūt jums pasirodys nesuprantami, tačiau kartu juos žiūrėdami neabejotinai rasite bendrų temų pokalbiams. Nevertėtų kritikuoti vieno ar kito filmo, pasistenkite rasti momentų, kuriuos galėsite aptarti su savo vaiku. Pasikalbėkite apie siužetą, apie galimą filmo siužeto tęsinį, aptarkite alternatyvius siužeto vystymosi variantus. Nepamirškite prieš bendrą šeimos filmo peržiūrą įsigyti kukurūzų spragėsių!

Tėvų užduotis – ieškoti kontaktų su savo vaikais, nepaisant kylančių konfliktų. Tėvai privalo išmokyti vaikus būti atsakingais suaugusiais žmonėmis, elgtis teisingai. Kaip ir vaikystėje, paaugliams svarbu, kad tėvai dalyvautų jų gyvenime. Tik paauglystėje, norint išlaikyti artimą ryšį su vaiku, tėvams tenka toleruoti daugiau dviprasmiškumo situacijose, susijusiose su itaka, saugumu, atsakomybe, artumu. Jei tėvai šią užduotį pajėgia įveikti, paaugliams pavyksta išvengti daugybės rūpesčių ir problemų.

Pagal internetinius puslapius parengė gimnazijos psichologė Jūratė Laurinavičiūtė

